

Na predlog Rafaelove družbe, Narodne in univerzitetne knjižnice, akad. prof. dr. Kajetana Gantarja in dr. Helene Jaklitsch je bila Johnu Corsellisu posthumno podeljena medalja za zasluge Republike Slovenije za požrtvovalno pomoč beguncem, ki so po drugi svetovni vojni zbežali iz Slovenije. To visoko državno odlikovanje je veleposlanik mag. Tadej Rupel 4. februarja 2019 na veleposlaništvu RS v Londonu izročil njegovi soprogi Ann Corsellis.

John Corsellis je bil med drugo svetovno vojno humanitarac. Pod okriljem britanske 8. armade je požrtvovalno zagotavljal pomoč beguncem v različnih taboriščih. Maja 1945 je prišel na avstrijsko Koroško in kot kvekerski mirovniški prostovoljec prevzel tudi naloge Organizacije združenih narodov za pomoč in obnovo. Takoj se je zavzel za begunce, ki so pribežali iz Slovenije na Vetrinjsko polje v strahu pred ukrepi novih jugoslovanskih oblasti, in prevzel skrb zanje v taboriščih v Peggetzu pri Lienzu, v Špitalu in drugje.

Njegovi skrb in zavzetost sta krepko presejali

JOHN CORSELLIS POSTHUMNO PREJEL MEDALJO ZA ZASLUGE

njegove osnovne zadolžitve. Storil je vse, da bi taboriščnikom olajšal bedo in osmisli življenje. Kot dvaindvajsetletni fant je velikokrat pisal različnim britanskim oblastem in jih prosil, naj pomagajo slovenski begunski skupnosti. Deloval je na vseh ravneh, celo njegova družina je Slovincem pošiljala pakete z nujnimi pripomočki. Še posebej je skrbel za otroke in mladostnike ter knjižnico, za katero je na lastne stroške kupoval učbenike in strokovno literaturo.

Spomladi 1947 je na prošnjo glavnega zavezniškega štaba pripravil zapiske o slovenskih beguncih v Avstriji in Italiji. Zapiski izražajo njegova prizadevanja, da bi vplival na odločitve pristojne službe tako, da bi Slovincem še naprej dopuščale svobodno izbiro države, v katero želijo oditi.

Svoje zapiske in korespondenco ter pogo-

vore, ki jih je posnel v letih po vojni s 50 nekdanjimi slovenskimi begunci v Angliji, Argentini, Združenih državah Amerike in Kanadi, je leta 2005 objavil v knjigi *Slovenija in 1945*. Slovenska izdaja z naslovom *Slovenija 1945*, smrt in preživetje po drugi svetovni vojni je

izšla leto kasneje. Obsežno gradivo, ki je nastalo v vseh teh desetletjih, je podaril Arhivu Republike Slovenije.

John Corsellis se je ob vsem svojem delu in skrbi za slovenske begunce tudi sam učil slovenskega jezika, obenem pa vedno občudoval slovenske značajske lastnosti, kot so pridnost, redoljubnost, požrtvovalnost, iskrenost, poštenost, predvsem pa življenjski optimizem, po katerih so slovenski begunci sloveli in izstopali.

Čeprav smo veseli, da se je država Slovenija končno poklonila temu velikemu možu, pa je vendarle škoda, da se to ni zgodilo še za časa njegovega življenja. Prvi predlog za podelitev odlikovanja je bil namreč na Urad predsednika poslan že leta 2006, drugi pa leta 2017, ko je NUK v sodelovanju z Rafaelovo družbo pripravil odprtje razstave *Rojstvo novih domov*. Takrat smo zamudili odlično priložnost za podelitev, saj je bil John Corsellis povabljen na odprtje.

Anamarija Rajk

Pred 1150 leti – 14. februarja leta 869 – je v Rimu umrl sveti Ciril. Z bratom Metodom sta sozavetnika Evrope, skupaj s svetim Benediktom.

Svetima bratoma moramo Slovenci biti večno hvaležni, ker sta pokristjanila slovanske narode in od cerkvenih oblasti dosegla dovoljenje, da so obrede lahko imeli v slovanskem jeziku. Sv. Ciril je izumil slovanske črke (glagolico). Prevedla sta sveto pismo in bogoslužne knjige v slovanski jezik.

Papež Benedikt XVI je pred desetimi leti na splošni audienci tako govoril o apostolih Slovanov:

Dragi bratje in sestre, danes bi vam rad spregovoril o svetem Cirilu in Metodu, bratih po krvi in veri, imenovanih apostola Slovanov. Ciril se je rodil v Solunu cesarskemu uradniku Leonu leta 826/827. Bil je najmlajši od sedmih otrok. Že kot deček se je naučil slovanskega jezika. Pri štirinajstih letih so ga poslali v Carigrad, da bi ga tam vzgajali v družbi z mladim cesarjem Mihaelom III. V tistih letih se je uvajal v razne univerzitetne predmete, med drugimi v dialektiko, katere ga je učil učitelj Foti. Potem ko je zavrnil bleščečo poroko, se je odločil, da prejme svete redove in postane »knjižničar« v patriarhatu. Kmalu zatem se je v želji po umiku v samoto šel skrit v samostan, a so ga kmalu našli in so mu potem zaupali poučevanje svetih in posvetnih ved; to je tako dobro opravljal, da si je prislužil naziv »filozof«. Medtem je brat Mihael (rojen ok. 815) po upravni karieri v Makedoniji okrog leta 850 zapustil svet in se umaknil v meniško življenje na gori Olimp v Bitiniji, kjer je dobil ime Metod (meniško ime se je moralo začeti na isto črko kot krstno) in postal igumen samostana Polychron.

Z Olimpa oznanjat med Slovane

Ker ga je potegnil bratov zgled, se je tudi Ciril odločil, da opusti poučevanje in se umakne na goro Olimp, da bi tam premišljal in molil. Nekaj let pozneje (ok. 861) pa mu je cesarska oblast naložila poslanstvo pri Kazarih pri Azovskem morju, ki so prosili, naj jim pošljejo učenjaka, ki bo znal razpravljati z Judi in Saraceni. Ciril se je v spremstvu brata Metoda dolgo zadržal na Krimu, kjer se je naučil hebrejsko.

OkrOgle OBLETNICE Sveti Ciril (827-869)

Tam je tudi iskal posmrtno ostanke papeža Klemenca I., ki je bil tja izgnan. Našel je njegov grob in ko se je z bratom vračal, je s seboj odnesel dragocene relikvije. Ko sta prišla v Carigrad, ju je poslal na Moravsko cesar Mihael III., na katerega se je moravski knez Rastislav obrnil z natančno prošnjo: »Odkar je naše ljudstvo zavrnilo poganstvo, spoštuje krščansko postavo; nimamo pa učitelja, ki bi nam znal razložiti pravo vero v našem jeziku.« Misijon je hitro doživel nepričakovan uspeh. S prevodom bogoslužja v slovanski jezik sta si brata pridobila veliko naklonjenost pri ljudstvu.

To pa je zbudilo sovraštvo do njiju pri frankovski duhovščini, ki je pred tem že prišla na Moravsko in ozemlje prištevala pod svojo jurisdikcijo. Da bi brata upravičila svoje delo, sta se leta 867 odpravila v Rim. Med potjo sta se ustavila v Benetkah, kjer je prišlo do živahne razprave s pristaši tako imenovanega »trojezičnega krivoverstva«. Ti so trdili, da obstajajo samo trije jeziki, v katerih je dovoljeno hvaliti Boga: hebrejski, grški in latinski. Seveda sta brata temu z vso močjo nasprotovala. V Rimu je Cirila in Metoda sprejel papež Hadrijan II., ki jima je šel naproti s procesijo, da bi dostojno sprejel relikvije sv. Klemenca. Papež je tudi razumel velik pomen njunega izrednega misijona.

Od sredine prvega tisočletja so se namreč Slovani naseljevali v velikem številu na ozemljih med obema deloma rimskega cesarstva, vzhodnim in zahodnim, med katerima so se že pojavljale napetosti. Papež je uvidel, da bi lahko slovanska ljudstva odigrala vlogo mostu in bi tako prispevala k ohranitvi edinosti med kristjani iz enega in drugega dela cesarstva. Torej se ni obotavljal potrditi misijona bratov v Veliki Moravski, tako da je sprejel in potrdil rabo slovanskega jezika v bogoslužju. Slovenske knjige so položili na oltar sv. Marije Velike in obhajali bogoslužje v slovanskem jeziku v bazilikah sv. Petra, sv. Andreja in sv. Pavla.

Žal pa je Ciril v Rimu hudo zbolel. Ker je ču-

Ti so trdili, da obstajajo samo trije jeziki, v katerih je dovoljeno hvaliti Boga: hebrejski, grški in latinski. Seveda sta brata temu z vso močjo nasprotovala.

til, da se mu bliža smrt, se je hotel popolnoma posvetiti Bogu kot menih v enem od grških samostanov v mestu (verjetno pri sv. Praksedi) in si privzel meniško ime Ciril (njegovo krstno ime je bilo Konstantin). Potem je vztrajno prosil brata Metoda, ki je bil medtem posvečen v škofa, naj ne pusti misijona na Moravskem in naj se vrne med tista ljudstva. Na Boga se je obrnil s tole prošnjo: »Gospod, moj Bog, ... usliši mojo molitev in ohrani v zvestobi do tebe čredo, ki si me postavil na njeno čelo ... Osvo-bodi jih krivoverstva treh jezikov, zberi jih v edinstvo in utrdi izvoljeno ljudstvo, složno v pravi veri in bogočastju.« Umrl je 14. februarja 869.

Oznanjevanje v slovanskem jeziku

Če želimo povzeti duhovni profil bratov, moramo predvsem poudariti zavzetost, s katero se je Ciril lotil spisov sv. Gregorija Nazianškega, saj se je od njega naučil, kako pomemben je pri posredovanju razodetja jezik. Sv. Gregorij je izrazil željo, da bi prek njega govoril Kristus: »Sem služabnik Besede, zato želim služiti z besedami.« Ciril, ki je hotel v tem služenju posnemati Gregorija, je prosil Kristusa, naj govori prek njega v slovanskem jeziku. Svoje prevode uvaja s slovesnim klicem: »Prisluhnite, vsi slovanski rodovi, prisluhnite Besedi, ki prihaja od Boga, Besedi, ki hrani duše, Besedi, ki vodi k spoznanju Boga.« Očitno sta Ciril in njegov brat Metod že nekaj let, preden je moravski knez prosil cesarja Mihaela III., naj pošlje misijonarje v njegovo deželo, obdana s skupino učencev začela zbirati krščanske dogme v knjigah, ki sta jih pisala v slovanskem jeziku. Tedaj se je jasno pokazala potreba po novih črkovnih znamenjih, ki bi bolj ustrezala govornemu jeziku. Tako se je rodila pisava glagolica, ki je pozneje, ko se je še spremenila, po snovalcu dobila ime cirilica. To je bil odločilen dogodek v razvoju slovanske kulture sploh. Ciril in Metod sta bila prepričana, da posamezna ljudstva ne morejo reči, da so v polnosti sprejela razodetje, dokler ga niso slišala v lastnem jeziku in brala z znaki, lastnimi njihovi pisavi.

Metodu gre zasluga, da delo, ki se ga je lotil brat, ni takoj propadlo. Medtem ko je bil Ciril,

»filozof«, bolj nagnjen h kontemplaciji, je Metoda bolj vleklo v dejavno življenje. Zaradi tega je lahko postavil temelje, da se je pozneje uveljavila tako imenovana »ciril-metodovska ideja«. Ta je spremljala slovanska ljudstva v raznih zgodovinskih obdobjih in spodbujala njihov kulturni, narodni in verski razvoj. To je priznal že papež Pij XI. v apostolskem pismu Quod Sanctum Cyrillum, v katerem je brata označil kot »sinova Vzhoda, po domovini Bizantinca, Grka po rodu, po poslanstvu Rimljana, po apostolskih sadovih pa Slovana«. Zgodovinsko vlogo, ki sta jo odigrala, je uradno priznal papež Janez Pavel II., ko ju je z apostolskim pismom Egregiae virtutis viri razglasil za sozavetnika Evrope skupaj s sv. Benediktom. Ciril in Metod namreč predstavljata klasičen primer tega, kar danes označujemo z izrazom »inkulturacija«: vsako ljudstvo mora razodeto sporočilo umestiti v lastno kulturo in izraziti njegovo odrešilno resnico v lastnem jeziku. To predpostavlja zelo zahtevno »prevajanje«, ker zahteva izbor ustreznih izrazov, ki podajajo bogastvo razodete besede, ne da bi jo pri tem poneverilo. Prav to sta sveta brata pomenljivo izpričala; in Cerkev še danes gleda na njuno pričevanje, da se pri njem navdihuje in išče smernice.

Slovenski pesnik in pisatelj Anton Medved je v poeziji "Sveta brata" svetemu Cirilu posvetil naslednje verzice:

*K zeleni gori solncu se mudi,
svetnik Ciril po temnem logu hodi,
načrt se mnog po glavi mu drevi.
Med gostim drevjem ga stopinja vidi,
kam li prispe, ne misli in ne ve;
samo to ve, da hodil ni še todi.
Rezilo ostro mu drže roke;
v stoletna debla rise z njim vrezava,
z zamišljenim pogledom zre nanje:
Povšeč mu ni izstružena pisava,
V nebo upre pogled se mu ognjen,
iz duše mu molitev tiha plava:
"O Bog, nečesa nima moj Sloven;
kar treba mu je in kar mu podeli:
slovenskih svojih nima še pismen!
Razžari mi duha! Na bukvi beli
oblike glasom našim naj podam
in v njih tvoj sveti spišem evangelij!"
Skrivnosten veter skozi senčni hram
zaveje, kot tolažil bi svetnika,
in bukve močni vrh mu kima sam.
Naprej koraka. Prostor se svetlika.
To gozda temnega je rob uže,
Za njim razteza se ravan velika.
Ciril prehodi stezo sredi nje. —
Osupel gleda pred-se koncem pota
slovensko vas, ob njej zlato polje.
A tain na njem!- O večno-tožna zmeta!
Krog stare se vrti vsa vas,
drevo po božje moli rod-sirota.
Cirilu žalost potemni obraz,
med narod gre pod bukvijo zeleno,
iz dušnih prs mogočni dvigne glas? —
da vrh neba božanstvo vlada eno —
v jeziku njihovem jim razloži,
in ples ustavi ljudstvo zaslepljeno.
Oči upro na sveto lice vsi.
Vesel jim blagovestnik razodene,
kaj prava vera Kristova uči.
Neznana mod se v hipu src oklene.
navda jih kes, malika s studom zro,
sekire zavihte nad njim jeklene.
Cirilu sveto se zjasni oko,
pregiblje se mu nepokojna roka
Rezilo črte dela v zrak — samo.
Na zemljo bukev zagrmí visoka,
k njej stopi, notranji čuteč nagon,
in v lubje vreže znamenja globoka.
Odplava solnce zlato na zaton. —
Svetnik kleči. Oko obrača milo
ves narod na nebo — na bukev on.
Glagolskih. Črk se vije vrsta tam,
na njem poganstva vene zelenilo. —
Takrat na deblu mrtve bukve nam
drevo slovenske knjige je vzkalilo.*

†	ƀ	ⱄ	ⱆ	ⱈ	ⱊ	ⱌ	ⱎ
a	b	v	g	d	ε	ž	dz
ⱐ	ⱒ	ⱔ	ⱖ	ⱘ	ⱚ	ⱜ	ⱞ
z	i	i	ǵ	k	l	m	n
Ⱡ	Ɫ	Ɽ	ⱦ	ⱨ	ⱪ	ⱬ	Ɱ
o	p	r	s	t	u	f	x (kh)
Ɒ	Ⱳ	ⱴ	ⱶ	ⱸ	ⱺ	ⱼ	Ȿ
o	ts	č	š	št	w/ə	i	y
ⱼ	ⱼ	ⱼ	ⱼ	ⱼ	ⱼ	ⱼ	ⱼ
æ/e	yu	ē	yē	ǿ	yǿ	f	i/v

Glagolica

Pisatelj Josip Jurčič je v povesti "Slovenski svetec in učitelj" zelo zanimivo opisal zgodovino starih Slovanov. V drugem in tretjem poglavju tako govori o svetih bratih Cirilu in Metodu:

Noben narod v Evropi ni tako velik, kakor je narod slovanski. Po tem svojem velikem številu pak bi bili imeli naši slovanski dedje v starodavnosti priboriti si in ohraniti v zapadu Evrope večje samostalne države. Res so jih bili priborili, ustanovili, ali žal niso jih ohranili. Da jih niso ohranili, da so celo mnogo slovanskega ozemlja in mnogo svojega rodnega plemena v teku dolgih stoletij izgubili, tujcem v pogubo prepustili, to nas uči občna historija.

Ali uči nas tudi, da so Slovenje narejali v posameznih dobah velikanske trude in napore za samostalnost slovanskega rodu, za svobodo slovanskega imena.

Ena teh velikih ali največjih dob slovenstva je ona, v kateri se naša povest vrši.

Ko se Slovenom, kateri so tačas zavzemali vso osrednjo Evropo, ni posrečilo bilo pod Samom (od leta 623 do 658) niti pod Ljudevitom (819 do 823) v zapadnem jugu trajno večjo svojo samostojno državo osnovati, rini-li so Nemci vedno globočje med Slovence in si jih ukrotili v pokorščino. Slovenski knezi so se klanjali oholemu Nemcu, dajali mu davek ali danj in bili tako od tujcev odvisni: nekaj časa sicer še samo sence samostalnosti, potem sužnji glavarji sužnih svojih hlapcev.

... Knez Rastislav je hitro spoznal, da, če hoče njegov slovenski narod svoboden biti od Nemcev, mora kulturno osvoboditi se od teh sosedov. Kulturno pak je bilo zlasti v oni dobi v prvem mestu iskati v razširjenju krščanstva. Med Slovenci, tudi med moravskimi, bilo je že nekoliko kristjanov.

Nemški škofje so namreč, kakor smo tudi že omenili, pošiljali iz Solnograda, Regensburga, Pasave in od drugod med Slovence svoje nemške duhovnike, da bi vero učili. Pa posebno Rastislav je sprevidel, da nemškemu višjemu in nižjemu duhovenstvu ni bila tolikanj pri srcu pravovernost slovanskega naroda, temveč gospodovanja željnost, razširjevalnost nemške narodnosti in nemške države ali ponemčevanje drugorodnih sosedov.

To je knez Rastislav najbistreje in prvi opazil. Zatorej je sklenil drugod učiteljev za svoje Slovence iskati, in sicer narodnih. Stopil je v zvezo s slovanskima knezoma Kocljem v Ptuj in svojim mladim sorodnikom Svetopolkom v Nitri in pomenil se z njima po posla-

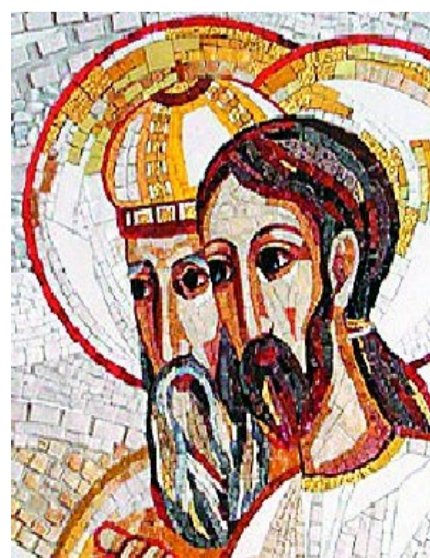
nikih. Ko je videl, da ga hočeta tudi ta dva kneza podpirati, poslal je — ne v latinski Rim, a v grški Carigrad po slovanske učitelje in oznanjevalce Kriščeve vere.

Rastislavovi slovenski poslanci pridejo v Carigrad h grškemu cesarju Mihaelu in so mu govorili, kakor staroslovenska kronika preprousti, pa veličastno in lepo pripoveduje, takole: »Kakor je božja milost, zdravi smo. In prišli so k nam mnogi krščanski učitelji iz Vlahov in iz Nemcev, učeči nas razloček zlega in dobrega. Ali mi smo Slovenci, prost narod. Mi nimamo nikogar, ki bi nas učil istine in ki bi nam razum svetega pisma razkladal. To, dobri vladika, pošlji nam takih mož, da nas bodo učili vsake pravice.«

Carigranski cesar je dobro razumel, kako važna je prošnja, s katero mu dohajajo poslanski slovenskih knezov. Znal je, kaj bi politično veljalo, zlasti nasproti nemškim Frankom, ako si krščanski iztok moralno pridobode razširjene rodove slovenske. Zatorej je poklical učenega filozofa Konstantina, kasneje imenovanega Cirila, in mu rekel, kakor panonska staroslovenska legenda od besede do besede pravi: »Slišiš li, filozofe, to reč? Brez tebe se ta stvar ne opravi. Ná mnogo darov! Vzemi svojega brata Metoda in pojdi-ta. Vidva sta Solunjana, a Solunjanje vsi čisto slovenski govore.« Konstantin in Metod se nista odrekla, šla sta med Slovence blagovest Kristove vere oznanjat.

Cesar Mihael ni mogel boljših mož izbrati, nego sta bila brata Konstantin in Metod.

Prvi je bil učen, a skromen in ponižen, drugi, Metod, je bil poln moževne odločnosti, trde volje in neupogljive nravi. Oba sta bila že izkušena. Konstantin je bil že pri azijskih Kazárjih učitelj Kristove vere, Metod je prej bil višji uradnik in si je s tem pridobil dejanskih upravnih in političnih modrosti in dr-

žavnih nazorov, katere je kasneje kot cerkveni organizator pri panonskih in moravskih Slovencih in v diplomatičnem boju z nemškim popovstvom in s svojimi obrekovalci in klevetniki na rimskem dvoru in pri Svetopolku samem tako krasno razvijal.

Prišedši leta 863 iz Soluna med Slovence, skrbela sta brata Konstantin in Metod najprej za slovensko knjigo. Slovenski jezik se je sicer že prej pisal v prvotnih pismenkah glagolskih, a Konstantin je te pismenke stoprav po grških pristojil za slovenščino in jeziku pravila določil. Občudovanja vredna točnost in naravnost, katero vidimo v tem oziru v vseh ohranjenih nam staroslovenskih cerkvenih knjigah, dokazuje, da sta mogla kaj takega ustvariti le dva Slovence iz Soluna, grško izobražena. Tudi nadaljnje trudovito delo za Slovence, prebite muke in prestana preganjanja mogel je le Sloven Ciril, le sloven Metod za svoj narod pretrpeti, tujerodec Grk bi tega ne bil mogel.

Sveta učitelja sta precej uvela slovenski jezik v cerkvah in pri vsej službi božji, kjer je prejšnjim nemškim duhovnikom rabil le tuji latinski. S tem sta se narodu povsod prikupila in krščanstvo se je širilo brzo in daleč naokoli po slovenski zemlji.

Videč, da sama ne moreta delati, da je treba v obširnem vinogradu Gospodovem mnogih sodelavcev in da bodo ti delavci najboljši, ako naravnost iz samega naroda vzrastó, zbirala sta Konstantin in Metod slovenske dečke in mladeniče okoli sebe v učilnice in jih poučevala ter pripravljala za svečenike in propovednike besede božje.

Tako sta delala slovanska sveta brata nad štiri leta in njihju ime se je blagoslavljal po vsej slovenski zemlji, do koderkoli je njihju in učencev glas segal.

Zaradi tega so se pa nemški duhovniki pavsavske in solnograške biskupije, kateri so menili, da so jim slovenski kraji in narodi že v gotovo gospostvo izročeni, silno razljutili in razsrdili. Sklenili so ti Nemci na vsak način uničiti slovanska učitelja in izriniti slovenski uk iz cerkve. Jeza nemških popov je rasla v oni meri, v kateri se je blagodejni vpliv Konstantina in Metoda med Slovenci večal. Nemci so pa tudi dobro čutili, da, ako pusté slovenske učitelje narod poučevati, bode dal Nemcu v pokorščino vpreči, kar je njim bil glavni in končni namen razširjevanja vere.

... Leta 867 proti jeseni se napravita Konstantin in Metod na pot v Rim. Spremljali so ju Rastislavovi poslanci in nekateri njihju učenci. Dne 14. decembra tega leta dospeta v Rim. Med njihju dolgim potovanjem je bil prejšnji papež umrl in že novi, Hadrijan II., je bil Petrov stol zasedel. Po sreči je bil mož razumen, dober in ne še od zlobnega nemškega vpliva in klevetanja prevzet.

Z ognjem svetega navdušenja za svojo pravično stvar, z iskrenostjo čiste rodoljubne duše, ki zna, da ne dela za sebe, nego za naroda svojega duševno blagostanje, razložila sta slovanska učitelja papežu razmere na Slovenskem, svoje ravnanje, pokazala knjige slovenske. Posreči se jima papežu dokazati svojo pravovernost in uničiti mrežo, katero so bili nemški duhovniki za njihju spleli. Papež je odobril njun nauk, slovenske cerkvene knjige in je Konstantina in Metoda celó blagoslovil za škofa. Kar je pa največ bilo: on je dovolil, da se sme božja služba v slovenskem jeziku obhajati, in ni terjal, da bi se morala peti v latinskem.

Konstantin pa žal zbolil v Rimu tako, da se brata ne moreta vrniti med Slovence. Sprejemši ime Ciril, s katerim ga danes slovanski narodi časté, stopi Konstantin bolehen v samostan, kjer že 14. februarja leta 869 umre, gotovo na velikansko škodo slovenstvu.

DAN SLOVENSKE KULTURE 2019

Slike Veleposlaništvo RS

Pred slovenskim kulturnim praznikom je veleposlanica Republike Slovenije Jadranka Šturm Kocjan priredila 6. februarja v rezidenci že tradicionalni sprejem ob tem državnem prazniku.

To je pomemben praznik za Slovence, saj je kultura, v glavnem poezija in nasploh tiskana beseda poleg ljudskega petja, ohranila jezik in razvila nacionalno čut. Slovenci smo začeli postajati narod v sodobnem pomenu besede s trenutkom, ko smo dobili svoj jezik, za kar je bil odločilen prav čas reformacije.

Večer je otvorila gospa veleposlanica in v govoru poudarila pomembnost praznika in ponovila besede predsednika republike Boruta Pahorja, ki je dejal, da je "kultura

hrbtenica našega narodnega značaja, naše narodne identitete in naše državne suverenosti ter hkrati tudi hrbtenica našega vsestranskega razvoja, varnosti in blaginje".

RAZMIŠLJANJE OB DNEVU KULTURE

Se v slavi, ko zgrudi ga smrt, prerodi

Vajeni smo besed, da ima za Slovence kultura poseben pomen. Da to niso samo prazne besede, nam pokaže pogled v zgodovino. Povsem jasno je, da nas skozi težke čase ni ohranjala vojaška moč, ni nas ohranjala številčna premoč, ni nas ohranjalo varuštvo katere od veselil. Težko torej najdemo drug razlog za obstoj, kot je neka tiha notranja moč, ki je kljubovala raznarodovalnim in drugim uničujočim silam. Dobro vemo, da so izginili veliko večji narodi od nas in da je pravzaprav zelo nenavadno, da smo preživeli vse zgodovinske stiske. Če nočemo napraviti bližnjice in si vse skupaj razložiti s čude-

žem, lahko najdemo razlago za to čvrstost le v tem, da so naši ljudje tako skladno dihali s tistimi središčnimi vrednotami, ki so postavile in ohranjale celotno zahodno civilizacijo. Harmonično so živeli med vero in razumom, med molitvijo in delom, med zvestobo svojemu in spoštovanjem tujega.

To je resnična kultura. Poznavanje sebe, svoje dediščine in spoštovanje drugega. Kdor ne spoštuje sebe, bo težko spoštoval drugega. A tudi drugi te ne bodo spoštovali, če boš prazen, brez identitete. Če ne boš, kar si, kot pravi naša nadvse zanimiva sogovornica na naslednjih straneh. Zato je to vedno prva naloga. Ko zahodni svet ne-

Veleposlanica Šturm je nato povedala, da bomo v letu 2019 praznovali tudi nekaj kulturnih obletnic in sicer 100. obletnico rojstva režiserja Franceta Štiglica, ki je leta 1948 posnel prvi slovenski film in bil kot edini slovenski režiser nominiran za nagrado oskar.

Obeležili bomo 200. obletnico smrti pesnika, frančiškana, jezikoslovca, urednika in razsvetljenca Valentina Vodnika, ki je pomemben tudi za razvoj slovenske proze. In 200 let smrti Žige Zoisa, slovenskega razsvetljenca, gospodarstvenika, najbogatjega Slovenca v njegovem času, ki je bil mecen mnogim kulturnikom, ki jih je povabil v svoj, Zoisov krožek.

Napovedala je kulturne dogodke, ki jih veleposlaništvo načrtuje v tem letu in sicer predstavitev prevoda knjige Draga Jančarja »To noč sem jo videl« v kastiljščino in navzočnostjo samega pisatelja, sodelovanje na Evropskem filmskem festivalu in nastop enega najboljših slovenskih harmonikarjev Marka Hatlaka.

Med osebnosti, ki so se odzvali povabilu naj, poleg predstavnikov slovenske skupnosti, omenim gospo Donatello Cannovo, direktorico Italijanskega instituta za kulturo, Gracielo Araoz, direktorico Zveze argentinskih pisateljev (SEA), Cristino Loza, uveljavljeno pisateljico (»El oso de Carantania«), gospo Elso Barber, direktorica Državne knjižnice Mariano Moreno (mimogrede, pred kratkim se je podpisal sporazum za sodelovanje med Narodno univerzitetno knjižnico – NUK v Ljubljani in Državno knjižnico v Buenos-Airesu) in znanstvenika, glaciologa Petra Skvarčo, pred kratkem odlikovanega s strani Republike Slovenije.

Kot vedno pri teh dogodkih so sledili zanimivi in živahni pogovori med navzočimi, ob kozarcih, bogati in okusni postrežbi.

Rok Fink

1 ZA RAZMISLEK IN NASMEH

"En dober pregovor na dan, prežene slabo voljo stran"

Bolje stare modrosti, kot nove norosti, nas uči slovenski pregovor. A kaj je pravzaprav to, pregovor? Kratka misel, ki sloni na dolgi izkušnji – je vedel o njem povedati Cervantes, in zraven dodal: Ni pregovora, ki ne bi bil resničen. Lahko še zatrdimo, da je pregovor običajno tudi duhovit.

Zato te vabimo, dragi bralec, da si ob mislih in pregovorih, ki jih bomo izbirali, vzameš čas za razmislek in nasme. In čeprav drži, da Smisel pregovora spoznamo šele takrat, ko sami doživimo njegov pomen, smo prepričani, da bo ljudska modrost obogatila tvojo pamet, ali pa vsaj razveselila tvoj dan.

Saj beseda ni konj!

Kultura

V osmini Prešernovega praznika smo izbrali nekaj rekov in pregovorov o kulturi:

- Kaj želi kultura? Napraviti neskončnost razumljivo. **(Umberto Eco italijanski pisatelj)**

- Kultura je tisto, kar ostane človeku, ko je na vse ostalo pozabil. **(Émile Henriot – francoski fizik)**

- Samo tisti, ki ima znanje, je svoboden... Samo kultura daje svobodo. Svoboda, ki jo je treba dati ljudem, je kultura. **(Miguel De Unamuno, španski pisatelj in filozof)**

- Kultura je znanje, ki se ga ni treba zapomniti. Teče spontano. **(Diogen, grški filozof)**

- Kultura je tisto, kar je po smrti še naprej življenje. **(André Malraux – francoski novelist in politik)**

- V trenutku, ko se odpoveš svojim principom in vrednotam, si mrtev, umre tvoja kultura, umre tvoja civilizacija. Pika. **(Oriana Fallaci – italijanska pisateljica in novinarka)**

- Ni potrebno sežigati knjig, da bi uničili kulturo. Ljudem je treba le prepričati, da bi jih brali. **(Ray Bradbury – ameriški pisatelj)**

- Brez kulture in s tem povezane svobode, se zdi še tako popolna družba kot džungla. Zato je pristna kreacija darilo prihodnosti. **(Albert Camus – francoski pisatelj in filozof)**

- Kulturo naroda lahko izmerimo po debelini prahu na knjigah javne knjižnice. **(John Steinbeck – ameriški pisatelj)**

- Televizija je ogledalo, v katerem se odraža poraz kulturnega sistema. **(Federico Fellini – italijanski filmski režiser)**

- Kultura je združitev vseh oblik umetnosti, ljubezni in misli, ki so skozi stoletja človeku omogočile, da je manj zasužnjen. **(Andre Malraux – francoski novelist in politik)**

- Kultura je okras v blaginji in zatočišče v stiski. **(Diogenes Laercio – grški zgodovinar)**

- Vsaka kultura mora biti zakoreninjena v prostoru (zemlji) in času (zgodovini). Kultura in narod sta ozko med seboj povezana. Narod, ki nima svoje kulture, še sploh ni narod, je kvečjemu pleme. Narodnost pomeni skupnost duhovne zavesti. **(Anton Trstenjak – slovenski filozof)**

Izbral Jože Jan

Lenart Rihar

Naša luč, februar 2019

2

ZA RAZMISLEK
IN NASMEH

*“En dober pregovor
na dan, prežene slabo
voljo stran”*

*Pravijo, da je slepa, da premika gore
in vnema ognje. Da je večna, da nav-
dihuje pesnike. Mnogim je najlepša
beseda.*

*V “mesecu zaljubljenih” smo izbrali
besedo LJUBEZEN, da se ob njej za-
mislimo in nasmehujemo. Ali pa mor-
da obrišemo kako solzo...*

Ljubezen

• Ljubezen vlada brez meča,
veže brez vrvi.

(Slovenski pregovor)

• Kjer je ljubezen, tam je življenje.

**(Mahatma Gandhi,
indijski politik in osvoboditelj)**

• Zgolj s srcem se lahko pravilno vidi;
kar je esencialno, je očem nevidno.

**(Mali princ – Antoine de Saint-Exupery,
francoski pisatelj)**

• Ljubezen je slepa na eno oko,
samoljublje pa na obe očesi.

(Slovenski pregovor)

• Ljubezen gre skozi želodec.

(Nemški pregovor)

• Ena beseda nas osvobodi vse
teže in bolečine življenja.

Ta beseda je ljubezen.

(Sofokles, grški pesnik in pisatelj)

• Molk je pogovor med zaljubljeni.

(Slovenski pregovor)

• Z dotikom ljubezni vsakdo
postane pesnik.

(Platon, grški filozof)

• Gotovo ni lepšega na svetu,
ko se dva skupaj starata in sta
zmeraj bolj do ušes zaljubljena
drug v drugega.

(Phillip Brooks, ameriški pesnik)

• Nadomesti hudobijo z ljubeznijo i
n tvoje trpljenje se bo končalo.

(Lev Nikolajevič Tolstoj – ruski pisatelj)

• Ljubezen vsak dan ustvarja čudeže:
močnega slabi, slabega krepi;
pametnega poneumlja, neumnega
napravi pametnega, povečuje
strasti in uničuje razum. Z eno
besedo: vse postavlja na glavo.

(Jackson Pollock, ameriški slikar)

• Ljubezen ne gleda z očmi,
temveč z dušo.

**(William Shakespeare,
angleški dramaturg)**

• Ljubezen ima dve spremljevalki:
dobroto in potrpežljivost.

(Dante Alighieri – italijanski pesnik)

Izbral Jože Jan

LA ROSA “PREŠEREN” | VRTNICA PREŠEREN

Hace unos años, cuando finalicé mi carrera laboral, comencé a interesarme por la jardinería como hobby. De todas las flores del jardín, las que más atrajeron mi atención fueron las rosas.

Desde entonces, ya hace más de 10 años, me dedico a cultivarlas en pequeña escala en el jardín de mi casa, donde en cada primavera me deleito con una explosión de colores y fragancias.

El mundo de las rosas es fascinante. La belleza de sus flores ha hecho que se la llame “la reina de las flores”. Es el símbolo del romanticismo por excelencia.

La rosa ha estado y sigue estando presente en todas las expresiones del arte: escritores, poetas, pintores, escultores y compositores la han evocado y reflejado en sus obras.

Su origen es antiquísimo; se encontraron fósiles en el hemisferio norte desde Siberia y Alaska hasta México y el norte de África. Se cree que en el hemisferio sur fueron introducidas por los conquistadores.

Desde el punto de vista botánico podemos decir que son arbustos caducos, que pertenecen a la familia de las rosáceas. Crecen de diferentes formas, desde bajas y rastreras hasta altas y trepadoras.

Se las clasifica en tres grandes grupos: Rosas especie o silvestres (Sp) – por ej. la conocida Rosa mosqueta –, son las que estaban en la naturaleza; Rosas antiguas, son las hibridadas naturalmente o por la mano del hombre hasta el año 1867 y Rosas modernas que son las obtenidas por hibridaciones a partir del año 1867 en adelante.

Dentro de las Rosas Modernas ocupan un lugar destacado las llamadas Híbridas de Té, que se caracterizan por el tamaño de sus flores, por su condición de reflorescentes (florecen desde la primavera hasta el otoño) y por su fragancia.

La primera Rosa Híbrida de Té fue obtenida por el francés Guillot en Francia en 1867 y se la llamó La France.

A partir de este hito empezó una carrera de viveristas, cultivadores y obtentores que competían para lograr las rosas más bellas y elegantes, que tuviesen llamativos colores y exquisitas fragancias.

Hay hibridadores en todo el mundo, espe-

cialmente en Inglaterra, Francia, Alemania y Estados Unidos.

La Federación Mundial de Sociedades de Rosas, entidad que nuclea las Sociedades de Rosicultura del mundo, organiza anualmente convenciones en distintos países convocando a rosicultores a fin de que presenten los trabajos que se continúan realizando sobre el cultivo de las rosas y las nuevas variedades obtenidas.

En ocasión de la Primera Convención Regional para Europa Central y del Este organizada por la Federación Mundial de Sociedades de Rosas, que se realizó en Ljubljana en Junio de 2017, viajé con un pequeño grupo de socias en representación de la Asociación Argentina de Rosicultura, para asistir a ese importante evento.

“

La rosa ha estado y sigue estando presente en todas las expresiones del arte: escritores, poetas, pintores, escultores y compositores la han evocado y reflejado en sus obras.

”

Allí tuve oportunidad de conocer la primera Rosa Híbrida de Té, hibridada y registrada en Eslovenia.

El hibridador esloveno Dr. Matjaz Kmecl (1934), profesor de lingüística y escritor, cuyo hobby es la rosicultura, logró el primer cultivar de rosa esloveno, la Rosa Prešeren.

Kmecl logró, luego de tres sucesivas cruces entre distintas variedades de rosas, que las características buscadas se estabilizaran.

En colaboración con la Sociedad Eslovena de la Rosa, la nueva variedad fue presentada públicamente en el año 2008, en ocasión de celebrarse el Día Esloveno de la Rosa, en el Arboretum Volčji Potok, cerca de la ciudad de Ljubljana.

Fue registrada por la American Rose Society como Prešeren, HT, Hibridador Kmecl Matjaž.

Es una Híbrida de Té, con bellas flores de color rosa suave que se vuelve ligeramente más claro en el centro. Tienen un diámetro de 12 cm. Florece durante mucho tiempo, manteniendo sus flores frescas y compactas. Las hojas son de color verde oscuro, la planta puede alcanzar de 0,70 a 1,10 m de altura. La particularidad de la Rosa Prešeren son sus pimpollos, que pasan de un intenso color rojo a un color rosa a medida que se abren.

Un ejemplar de la Rosa Prešeren ahora crece en el jardín de mi casa.

Cristina Saavedra de Markež

DESDE ENTRE RÍOS *Carta e invitación*

Presentación del octeto esloveno

Jurij Dalmatin en la provincia de Entre Ríos

La República de Eslovenia, a pesar de tener más de 1400 años de historia, recién logró su independencia hace 27 años, pero muchos de sus hijos, por las circunstancias históricas que les tocó vivir, desde 1876, comenzaron a emigrar a las Américas, por lo que desde el mismo día de su independencia, comenzó una búsqueda incansable de sus emigrantes por una comisión especial.

Y en Entre Ríos, por el trabajo realizado por Carlos César Bizai, nieto de eslovenos, quien hace más de 36 años está en búsqueda de su verdadera Identidad étnica, la que logró identificar documentalmente hace 21 años, certificando que esos gringos, con Pasaportes Austríacos, realmente eran ESLOVENOS, lo que desencadenó que se descubriera que esos inmigrantes que llegaron a esta Provincia de Entre Ríos, sean verdaderamente los que partieron en 1878 del Puerto de Trieste, con rumbo a la indefinida “América” y se asentaron definitivamente en esta Provincia y

nó, como decían las crónicas de la época de la Confederación Argentina, “que poblarían las provincias de Chaco y Formosa”.

Y ya han pasado 140 años de esa llegada. Por ese motivo, Eslovenia, quiere adherirse a estos festejos y hoy tenemos el placer de recibir a este Coro de reconocida trayectoria internacional, proveniente del Municipio esloveno de Sevnica, situado a pocos kilómetros de Ljubljana, Capital de Eslovenia.

Se caracterizan por una gran versatilidad a la hora de interpretar su repertorio, ya que a

pesar de ser pocas voces, imitan el sonido de un sin número de instrumentos en diferentes estilos musicales, desde los más tradicionales eslovenos hasta temas internacionales de actualidad en distintos idiomas.

Llevaron recorrido toda Europa, hace dos años fueron reconocidos por el impacto que generó su gira por Australia y en este año, se encuentran en una gira por la Argentina, que incluye a las Provincias de Buenos Aires, Mendoza y Entre Ríos.

Tenemos el honor de que nos visiten en Entre Ríos, con motivo de conmemorar los 140 años de la PRIMERA INMIGRACIÓN ESLOVENA DE LA ARGENTINA, que arribara a esta Provincia a partir de 1878.

Las actuaciones serán los días:

25 de Febrero en San Benito. Lugar del Primer Asentamiento Esloveno.

26 de Febrero en Paraná. Conjuntamente con el Coro de la Universidad Católica Argentina-Paraná. 27 de Febrero en Hasenkamp. Que con Cerrito y otras localidades, recibieron a cientos de eslovenos entre 1878 hasta 1888.

Carlos César Bizaj

KOLEDAR

- 2. marca**
Pustna veselica v Naši domačiji
- 9. marca ob 09:00**
SSTRMB: sprejemni izpit za 1. letnik
- 10. marca ob 16:00**
Tombola na Pristavi
- 16. marca**
Začetna prireditev slovenskih osnovnih šol
- 16. marca ob 14:30**
SSTRMB: dopolnilni izpiti in začetna prireditev

OBVESTILO

Spoštovani naročniki Svobodne Slovenije!

Od meseca marca dalje bo tudi letos na voljo tiskana izdaja Svobodne Slovenije. Zato prosimo vse, ki želite časopis prejemati v tiskani obliki, da nam to sporočite, lahko na spodnji povezavi "Pišite nam" ali pa po emailu, na naslov: svobodna.ba@gmail.com

Ceno letne naročnine bomo čimprej sporočili.

Obveščamo tudi, da je za obnovo naročnine potrebno imeti poravnano lansko.

Lepo pozdravljamo!

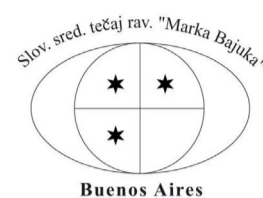
UREDNIKI SVOBODNE SLOVENIJE

TOMBOLA

TRADICIONALNA TOMBOLA NA PRISTAVI
V nedeljo, 10. marca od 16:00 ure dalje

1- DOBITEK: TELEVIZIJA 43" LED SMART
2- DOBITEK: HLADILNIK Z ZAMRZOVALNIKOM
3- DOBITEK: GLASBENI STOLP (CENTRO MUSICAL)

In še mnogo lepih in bogatih dobitkov

Slovenski srednješolski tečaj ravnatelja Marka Bajuka

Sporočila da bodo:

v soboto, 9. marca:

ob 9.00: sprejemni izpiti za 1. letnik.

Vsebinska izpita: narek, branje (knjiga Slovenski svet), recitacija, pogovor v slovenščini.

v soboto 16. marca:

ob 14.30: dopolnilni izpiti. K izpitemu mora dijak prinesiti kompletno mapo z nalogami.

ob 17.00: vpisovanje.

ob 18.00: začetna sv. maša.

Pogoj za vpis v prvi letnik:

predložitev spričevala o končani slovenski osnovni šoli.

Pogoj za vpis v ostale letnike:

spričevalo prejšnjega letnika in počitniška naloga (po navodilih, ki ste jih prejeli ob sklepu lanskega letnika). Za peti letnik je naloga prispevek za almanah.

Opozarjamo, da se dijak, ki na dan vpisovanja ne bi izpolnil vseh navedenih pogojev, ne bo mogel vpisati v tečaj.

Vpisnina za prvega dijaka \$300.-

Vpisnina za drugega dijaka \$200.-

CONVOCATORIA

SOCIEDAD COOPERATIVA NUESTRO HOGAR LTDA.
MATRICULA N° 3939

Domicilio legal: Tucumán 1429-9º "A" – 1050 Capital Federal

De conformidad con lo previsto por el Estatuto Social y atento lo nombrado por el art. 47 y ccdtes. de la ley N° 20.337, convócase a los asociados a la Asamblea General Ordinaria para el día 24 de Marzo de 2019 a las 9:00 hs., en su sede social de calle Hipólito Irigoyen 2756 de San Justo, Pdo. La Matanza, Pcia. de Buenos Aires.

Orden del día

- Designación de dos asociados para suscribir el Acta de Asamblea, conforme al Estatuto Social.
- Elección de dos asociados para el escrutinio de votos.
- Consideración de Memoria, Inventario, Balance general, Estado, Anexos e Informe del Síndico correspondiente al 62º ejercicio económico cerrado al 31 de Diciembre de 2018.
- Elección de dos (2) asociados para consejeros titulares por el término de tres años.
- Elección de cinco (5) asociados para consejeros suplentes por el término de un año.
- Elección de Síndico titular y Síndico suplente por el término de un año.

CONSEJO DE ADMINISTRACION

CONVOCATORIA

CENTRO ESLOVENO NAS DOM ASOCIACIÓN CIVIL
MATRICULA N° 30230

Domicilio legal: Hipólito Irigoyen N° 2756 – San Justo – La Matanza

En cumplimiento de las disposiciones legales y estatutarias se convoca a los señores asociados a la Asamblea General Ordinaria para el día 24 de Marzo de 2019 a las 9:00 hs., en su sede social de calle Hipólito Irigoyen 2756 de San Justo, Pdo. La Matanza, Pcia. De Buenos Aires.

Orden del día

- Designación de dos asociados para suscribir el Acta de Asamblea, conforme al Estatuto Social.
- Elección de dos asociados para el escrutinio de votos.
- Consideración de Memoria, Inventario, Balance general, Estado, Anexos e Informe del Síndico correspondiente al 14º ejercicio económico cerrado al 31 de Diciembre de 2018
- Elección de dos (2) asociados para consejeros titulares por el término de tres años.
- Elección de cinco (5) asociados para consejeros suplentes por el término de un año.
- Elección de Síndico titular y Síndico suplente por el término de un año.

CONSEJO DE ADMINISTRACION

Svobodno Slovenijo podpirajo

KOPAC S.A.
Fábrica de tubos y envases de cartón

Antonio Podržaj e Hijos S.R.L.

Grupo HZ

briganti
PREMIUM LEATHER SHOES

GOLOMAX
SUPERMAYORISTA DE OFERTAS

CKC
LABORATORIOS CKC ARGENTINA S.A.

CA
CONSULTORES ASOCIADOS

OBLAK
ABERTURAS

SVOBODNO SLOVENIJO SOFINANCIRA URAD VLADE RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU.

SVOBODNA SLOVENIJA | Glasilo Slovencev v Argentini
Ustanovitelj Miloš Stare
Lastnik društvo Zedinjena Slovenija
Predsednik Jure Komar

Uredniški odbor
Mariana Poznič, Cecilija Urbančič, Lucijana Hribar,
Sonja Tomazin, Jože Jan, Jože Lenarčič, Miloš Mavrič,
Marko Vombergar in Tomaž Žužek.

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE
Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires - Argentina
email svobodna.ba@gmail.com
www.svobodnaslovenija.com.ar